
Svenska kyrkans valprövningsnämnd

Överklagande av det indirekta valet till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet

Vid kyrkostyrelsens sammanräkning av valresultatet vid det indirekta valet till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet har X, som är kyrkoherde i Svenska kyrkans församling i R, tillgodoräknats röster.

Y har överklagat valet och anfört följande. I 33 kap. 1 § kyrkoordningen framgår att med förtroendevalda avses de personer som vid kyrkliga val har utsetts till ledamöter, ersättare och ordförande i beslutande och verkställande organ inom Svenska kyrkan. X har inte valts in i något kyrkoråd, utan ingår i kyrkorådet i R i kraft av sitt arbete som kyrkoherde där. Han är således inte förtroendevald. – I 33 kap. 4 § sista stycket hänvisas beträffande valbarhet vid det indirekta valet till kyrkomötet till 39 kap. 20 §, som i sin tur säger att bestämmelserna om valbarhet i 33 kap. ska gälla även vid indirekta val, samt hänvisas till bestämmelserna om valbarhetshinder i 5–9 §§ samma kapitel. I 8 § 2 står det att den som är anställd och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda inte är valbar. I 9 § nämns dessutom en tjänstgöringsgrad över 20 procent av heltid som ett valbarhetshinder för alla kyrkligt anställda. X arbetar heltid som kyrkoherde och har en ledande ställning i sin församling och är således även av denna anledning inte valbar.

Kyrkostyrelsen har yttrat sig och avstyrkt bifall till överklagandet. Kyrkostyrelsen har anfört följande. Vid den sammanräkning av valresultatet som kyrkostyrelsen har genomfört enligt 39 kap. 22 § kyrkoordningen har även X namn tillgodoräknats röster. Det förhållandet att X är kyrkoherde i Svenska kyrkans församling i R har alltså inte föranlett att kyrkostyrelsen betraktat hans namn som ”obefintligt” på grund av bristande valbarhet. Skälen för kyrkostyrelsens bedömning är följande.

Av 39 kap. 20 § andra stycket framgår att den som väljs till ledamot eller ersättare i kyrkomötet av utlandsförsamlingarna ska vara valbar i en utlandsförsamling. Vidare hänvisas i bestämmelsen till 33 kap. 4 § där de grundläggande kraven för valbarhet anges (bl.a. att man för att vara valbar ska tillhöra Svenska kyrkan, vara döpt och fylla 18 år senast på valdagen). I sistnämnda paragraf finns ytterligare en hänvisning till bestämmelserna om valbarhetshinder i 5–9 §§ samma kapitel.

Vad först gäller de grundläggande kraven i 33 kap. 4 § kunde kyrkostyrelsen vid sammanräkningen konstatera att X på valdagen uppfyllde dessa.

Den fråga som då uppkom var om X var ”valbar i en utlandsförsamling”. Valbarheten i en utlandsförsamling är något som för varje församling ska finnas reglerat i församlingsordningen enligt 2 kap. 17 §. Vidare framgår av 7 § i kyrkostyrelsens beslut med närmare bestämmelser om församlingsordning för utlandsförsamlingar, SvKB 2010:1, att de bestämmelser om rösträtt och valbarhet i församlingen som ska finnas i församlingsordningen ska bygga på bestämmelserna i 33 kap. kyrkoordningen.

Mot bakgrund av detta kontrollerade kyrkostyrelsen om det i utlandsförsamlingen i R fanns en församlingsordning och om den innehöll några valbarhetsregler. Det visade sig att det fanns en församlingsordning med ”stadgar” antagna av församlingen men enligt uppgift var den ännu inte utfärdad av domkapitlet. Några särskilda valbarhetsregler innehöll inte stadgarna men det framgick att församlingen har kyrkostämma som beslutande organ och att kyrkoherden är självskriven ledamot av kyrkorådet. Det gick därmed inte att av församlingsordningen utläsa att kyrkoherden inte var valbar till något förtroendeuppdrag i församlingen.

Till detta kommer att som bestämmelsen i 39 kap. 20 § andra stycket är utformad gäller – för att valbarhetskravet ska anses vara uppfyllt – att personen i fråga är valbar i ”en utlandsförsamling”, inte i en viss utlandsförsamling (jfr regleringen om elektorer vid biskopsval i 8 kap. 23 a §). Kyrkostyrelsen har i denna del tolkat bestämmelsen så att det är tillräckligt att man är valbar i någon av utlandsförsamlingarna för att kravet ska vara uppfyllt.

Sammanfattningsvis fann kyrkostyrelsen därför att X uppfyllde kravet på att vara valbar i en utlandsförsamling.

Det som då återstod att bedöma var om bestämmelsen i 33 kap. 8 § om valbarhetshinder för uppdrag till kyrkomötet var tillämplig. Bestämmelsen anger bl.a. att den som är anställd på nationell nivå och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda inte är valbar till uppdrag som ledamot eller ersättare i kyrkomötet. I förarbetena till bestämmelsen sägs bl.a. följande (Centralstyrelsens skrivelse om kyrkoordningen, CsSkr 1993:3, s. 2–230).

Vårt förslag, vilket överensstämmer med utredningens, innebär att den som har ”en ledande ställning” bland de anställda inte ska kunna väljas till ett beslutande organ där han eller hon är anställd. Detta innebär att det är fler än en av de anställda som inte är valbara till de beslutande organen. Fortfarande ska det dock vara fråga om en mycket begränsad del av de anställda. Det ska inte gälla alla som har någon arbetsledande befattning utan de som har en övergripande chefstjänst som kanslichef, kamrer, kyrkogårdschef eller annan förvaltningschef. Den som har en sådan ställning i en församling bör inte heller kunna väljas till samfällda kyrkofullmäktige. I detta hänseende bör inte göras någon skillnad mellan kyrkoherden och andra som har en ledande ställning bland de anställda i församlingen. Vid direkta val bör väljarnas rätt att välja en viss person inskränkas i så liten utsträckning som möjligt. Det bör därför inte göras en sådan utvidgning av kretsen av dem som inte är valbara att den omfattar alla anställda.

Vi föreslår att det ska införas motsvarande bestämmelser om valbarhetshinder vid valen till kyrkomötet som vid valen till kyrko- och stiftsfullmäktige. Det har hittills inte funnits några sådana bestämmelser.

Förarbetsuttalandet, som avser tiden före det att kyrkoherden genom kyrkoordningen blev ledare för all verksamhet i församlingen, ger uttryck för att den som har en

övergripande chefstjänst bland de anställda på den kyrkliga nivå som förtroendeuppdraget avser inte ska kunna väljas till det beslutande organet på samma nivå.

Kyrkostyrelsen kunde i denna del konstatera att X är anställd på nationell nivå och att det var fråga om ett uppdrag på nationell nivå. Den ledande ställning som X som kyrkoherde har är dock inte främst bland de anställda på nationell nivå utan i den utlandsförsamling i R där han är verksam. Detta tycks också vara uppfattningen hos klaganden som anger att X har en ledande ställning ”i sin församling”. Utifrån detta och mot bakgrund av att den nu aktuella bestämmelsen är avsedd att tillämpas mycket restriktivt har kyrkostyrelsen gjort bedömningen att X inte heller av det skälet kan anses vara ej valbar till ett uppdrag i kyrkomötet.

Valprövningsnämndens bedömning

Enligt 11 kap. 2 § kyrkoordningen väljs två av kyrkomötets ledamöter av utlandsförsamlingarna. En bestämmelse om valbarhet vid val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet finns i 39 kap. 20 § andra stycket. Där anges att den som väljs till ledamot eller ersättare enligt 11 kap. 2 § ska vara valbar i en utlandsförsamling. I bestämmelsen anges också att det i 33 kap. 4 § finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till kyrkomötet.

Av 33 kap. 4 § första stycket framgår att den som väljs till ett uppdrag som förtroendevald ska tillhöra Svenska kyrkan, vara döpt och fylla 18 år senast på valdagen. I bestämmelsens tredje stycke anges att det i 5–9 §§ samma kapitel finns bestämmelser om valbarhetshinder i vissa fall. Av dessa bestämmelser är det endast 8 § 2 som aktualiseras i detta fall. Där anges att den som är anställd på nationell nivå och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda inte är valbar till uppdrag som ledamot eller ersättare i kyrkomötet. Eftersom X är anställd på nationell nivå är denna bestämmelse i och för sig tillämplig.

Annat har inte kommit fram än att X uppfyller de grundläggande krav som gäller för en förtroendevald enligt 33 kap. 4 §. Valprövningsnämnden gör inte heller någon annan bedömning än kyrkostyrelsen när det gäller frågan om X är valbar i en utlandsförsamling. Frågan är då om det föreligger något valbarhetshinder för X till följd av att han är anställd som kyrkoherde. För att så ska vara fallet krävs att han på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda.

Förarbetsuttalandena till den aktuella bestämmelsen ger uttryck för uppfattningen att den som har en övergripande chefstjänst bland de anställda på den kyrkliga nivå som förtroendeuppdraget avser inte ska kunna väljas till det beslutande organet på samma nivå. Avgörande för prövningen i detta fall bör mot den bakgrunden därför vara om X kan anses ha en ledande ställning bland de anställda på nationell nivå. Så kan inte anses vara fallet, utan den ledande ställning som X har som kyrkoherde avser den utlandsförsamling där han är verksam. Med hänsyn härtill finner Valprövningsnämnden att inte heller bestämmelsen i 33 kap. 8 § 2 kan anses ha utgjort något hinder mot att välja X.

Valprövningsnämnden avslår därför överklagandet.

Beslutet får enligt 15 kap. 6 § kyrkoordningen inte överklagas.

Staffan Magnusson
ordförande

Stefan Nyman
sekreterare

I beslutet har deltagit: Staffan Magnusson, ordförande, Sigvard Olsson, Birgit Frigebo, Stig-Göran Fransson och Bertil Olsson.

Övrig närvarande: Per Virdesten.

SVENSKA KYRKANS VALPRÖVNINGSNÄMND

Postadress: 751 70 Uppsala

Telefon: 018-169500, fax: 018-169934